

***Acta Tribunalium Sanctae Sedis.
Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal.
Sentencia definitiva, 22 octubre 2014.
Rechazo de un recurso****

Prot. n. 48116/13 CA
Reiectionis recursus
(Rev.dus N. – Congregatio pro Clericis)

SENTENTIA DEFINITIVA
IN NOMINE DOMINI. AMEN.

FRANCISCO PP. feliciter regnante,
Pontificatus sui anno II, die 22 octobris 2014, Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal, videntibus Em. mis ac Rev.mis D.nis Raimundo Leone Card. Burke, *Praefecto*, Velasio Card. De Paolis, C.S., Iosepho Card. Versaldi atque Exc.mis et Rev.mis Stanislao Zvolenský, Antonio Stankiewicz, *Ponente*, et intervenientibus Cl.ma Martha Wegan, utpote Rev.di Recurrentis Advocata-Procuratrice, Cl.mo

* Traducción por Roberto López Montero

Tobia Krogner-Kornalik, tamquam Patrono Congregationis pro Clericis et Exc.mi Episcopi, atque Rev.do P. Nicolao Schöch, O.F.M., Promotore Iustitiae Substituto, hanc definitivam tulit sententiam.

I. FACTI SPECIES

1. Cum in quadam paroecia intra fines Dioeceseos X, sessio pro electione membrorum Consilii communitalis paroecialis (quod agit sive ut Consilium pastorale sive ut Consilium a rebus oeconomicis) die 14 octobris 2012 praevisa esset, Rev.dus parochus nominationi trium candidatorum sese opposuit. Ipse enim eos iam in praecedenti electione exclusit, die 18 martii 2012 habita, sed Commissio electoralis Vicariatus decisionem suam decreto diei 3 maii 2012 irritam fecit. Nihilominus tamen Praesidium electorale maiore suffragiorum numero candidatos, a parocho praecedenter exclusos, admittere statuit.

Adversus hanc decisionem Rev.dus N. iuxta n. 6.8 Ordinationis electoralis die 8 novembris 2012 recursum ample motivis exornatum interposuit ad Vicarium episcopalem, quippe qui, insequenti die 9 novembris 2012, ad normam n. 6.8 praedictae Ordinationis praecepto singulari (can. 49) recursum definitive reiecerit et decisionem impugnatam confirmaverit.

Recepta hac decisione, Rev.dus N., die 14 novembris 2012, invocato praescripto can. 1734, remonstrationem proposuit coram Exc.mo Episcopo, qua revocationem vel emendationem decreti diei 9 novembris 2012 expevit.

2. [...]

3. Remonstrationem autem a Rev.do N., die 14 novembris 2012 propositam, Exc.mus Episcopus novis elementis orbatam censuit et decreto diei 11 decembris 2012 decisionem Vicarii episcopalis, die 9 novembris 2012 pronuntiatam, non revocavit sed eius vigorem sustinuit.

Recepta notitia de reiecta remonstratione ex parte Exc.mi Episcopi, Rev.dus N., invocato praescripto can. 1737, die 14 decembris 2012 recursum hierarchicum ad Congregationem pro Clericis interposuit.

Sed Congregatio pro Clericis ad mentem art. 137 Ordinationis generalis Romanae Curiae necnon cann. 1734, § 3, n. 1 et 1737, § 2, interpositum recursum tamquam non proponibilem decreto diei 11 maii 2013 reiecit.

4. Recepto die 21 maii 2013 decreto Congregationis pro Clericis, Rev.dus N. intra terminum iure statutum (cf. art. 34, § 1 LP; in textu decreti autem

perperam indicatur § 2 art. 34), die 23 iunii 2013 recursum iudiciale ad H.S.T. interposuit, conquerendo hoc in casu locum non fuisse applicationi can. 1734, § 3, n. 1, quia Vicarius episcopalis tamquam Ordinarius seu "Alter Ego" Episcopi egit, eiusque decisio iuxta supplementum Ordinationis electoralis n. 6.8, die 22 iunii 2012 divulgatum, vim definitivam habuit. Supremum Tribunal Signaturae Apostolicae, praehabitis memorialibus Patronorum utriusque partis necnon voto Promotoris Iustitiae Substituti, re sedulo examini subiecta, in Congressu coram Em.mo Card. Praefecto die 17 ianuarii 2014 habito, decrevit recursum ad disceptationem coram Em.mis et Exc.mis Patribus Iudicibus admittendum esse atque admitti. Unde hoc dubium die 22 ianuarii 2014 concordatum est: An constet de violatione legis in procedendo vel in decernendo relate ad decretum a Congregatione pro Clericis die 11 maii 2013 latum. Acceptis dein memorialibus utriusque partis Patronorum et voto Promotoris Iustitiae Substituti, nunc praefato dubio respondendum est.

II. IN IURE

II. EN DERECHO

5. Infitiandum non est quin legitima solutio dubii hac in causa concordati pendeat ab interpretatione praescripti can. 1734, § 3, n. 1 de omittenda iure requisita remonstratione ante propositionem recursus (cf. can. 1734, §§ 1-2) ad Episcopum adversus decreta lata ab auctoritatibus, quae ei subsunt, ut puta a Vicario generali vel a Vicario episcopali.

Huic tamen sat complexae quaestioni Promotor Iustitiae Substitutus et utriusque partis Patroni in suis scripturis utilem instituerunt disceptationem, argumentis rei definiendae accommodatis, quae magni conferunt ad aequam legis praescripti hac in causa applicationem (cf. can. 221, § 2).

Qua de re, ut monemur (cf. G.P. Montini, *De recursibus hierarchicis*, Romae 2011, 59), apud recentem doctrinam canonicam duae interpretationes diffunduntur, inter se dissidentes, perspecto quod in ambiguis verbis legis "*Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, est interpretatio facienda*" (R.J. 57 in VI°). Ea de causa in foro ecclesiastico, prout veteres concludebant, in defectu opinionis communis "bonum est habere iudicem propitium, quia potest sequi [opinionem] quam vult" (Panormitanus, *Lectura* ad c. 1, X, I, 2; nn. 14-15; cit. apud G. Michiels, *Normae*

generales juris canonici, vol. I, Parisiis-Tornaci-Romae 1949², 422, nota 3).

6. Itaque iuxta priorem interpretationem Vicarius generalis et episcopalis sunt auctoritates Episcopo dioecetano subiectae, et ideo ab eorum decretis, ommissa remonstratione seu petitione revocationis vel mutationis (cf. can. 1734, § 3, n. 1), datur recursus ad Episcopum (cf. can. 1737, § 2). Sed adversus decretum Episcopi patet remonstratio coram ipso (cf. can. 1734, § 3, n. 2), necnon solummodo dein recursus hierarchicus ad Dicasterium Curiae Romanae.

Argumentum princeps huius interpretationis desumitur ex analogo can. 997, § 2 CCEO, quem penes primus recursus adversus decreta Protosyncelli vel Synodellorum, quamquam Hierarchae loci sunt (cf. can. 984, § 2 CCEO), ad Episcopum eparchialem proponitur, praetermissa tamen, hoc in casu, obligatione petendi revocationem vel emendationem decreti, sicut praescripto can. 999, § 2 CCEO expresse cautum est.

Altera autem interpretatio, habita ratione configurationis constitutionalis Vicarii generalis et episcopalis (cf. cann. 134, §§ 1-2; 475, § 1; 476; 477, § 1; 479-481), negat dari recursum ab eorum decisione ad Episcopum

dioecesanum. Namque propter identitatem iuridicam Episcopi cum suo Vicario, qui numquam contra voluntatem et mentem Episcopi dioecetani agere debet (cf. can. 480), ius vetus, etsi in campo iudiciali, “consonam rationi” non habuit “consuetudinem quantocumque tempore de facto servatam [...], *quod ab officiali episcopi ad eundem episcopum valeat appellari: ne ab eodem ad seipsum*, quum sit idem auditorium utriusque, appellatio interposita videatur” (c. 2, I, 4 in VI^o; Bonifatius VIII).

Quapropter iuxta hanc interpretationem adversus decretum Vicarii generalis vel episcopalis remonstratio proponenda est vel coram ipso Vicario vel coram Episcopo dioecetano (cf. can. 1734, §§ 1-2). Insuper, contra alterutrum decretum recursus hierarchicus ad Dicasterium Curiae Romanae datur (cf. can. 1737, §§ 1-2).

7. Sed tamen ad legitimitatem recursus hierarchici quod spectat, prae oculis habeatur oportet quod “pacificum est in iurisprudencia H.S.T. Auctoritatem superiorem etiam ex officio agere posse, prorsus praetermissa quaestione utrum, necne, recursus legitimus propositus sit” (sent. def. coram Grocholewski, diei 28 aprilis 2007, n. 8, in: *Ius Ecclesiae* 19 [2007] 613;

Ministerium Iustitiae. Jurisprudence of the Supreme Tribunal of the Apostolic Signatura, Montréal 2011, 419). Praeterea Curiae Romanae Dicasteria etiam in partem mitiorem legitimitatem recursus hierarchici interdum interpretabantur, ut puta admittendo provocationem directam a decreto Vicarii generalis ad Pontificium Consilium pro Laicis (cf. decr. coram Burke in Congressu diei 27 ianuarii 2010; prot. n. 42482/09 CA) vel ad Congregationem pro Clericis (cf. decr. def. coram Agustoni diei 20 ianuarii 1998; prot. n. 28058/07 CA; decr. def. coram Echevarría Rodríguez diei 22 novembris 2008; prot. n. 38868/06 CA). Quin immo, hac in causa considerandum est quoque ius particulare, videlicet Ordinatio electoralis, die 22 iunii 2012 emendata, quae apud Consilia paroecialia in Dioecesi X hucusque viget. Haec enim Ordinatio a decisione Commissionis electoralis recursum dumtaxat ad Vicarium episcopalem admittit (n. 6.8). Decisio autem Vicarii vim definitivam habet.

III. IN FACTO

8. Congregatio pro Clericis postquam ad normam art. 137, § 1 Ordinationis generalis Romanae Curiae propriam

competentiam exploravit (cf. art. 97, § 1 Const. ap. *Pastor bonus*) et observantiam normarum inquisivit de legitima recursus propositione (cf. cann. 1734, §§ 1-2; § 3, n. 1; 1735; 1737, § 2), decretum edidit die 11 maii 2013, quo recursum hierarchicum a Rev.do N. die 14 decembris 2012 interpositum contra decretum Exc.mi Episcopi diei 11 decembris 2012, ex integro non proponibilem in procedendo declaravit. Haec igitur deliberatio ad mentem prioris interpretationis can. 1734, § 3, n. 1 (cf. n. 6) clare certumque evincit quod recursus hierarchicus in procedendo accipi nequit.

9. Iamvero, Congregatio pro Clericis obiectum recursus hierarchici, a Rev.do parrocho die 14 decembris 2012 propositi, decisionem Vicarii episcopalis consideravit die 9 novembris 2012 emissam, non autem decretum ipsius Exc.mi Episcopi, a Rev.do Recurrente revera impugnatum per formalem recursum hierarchicum. Nam decisio Vicarii episcopalis, secundum aestimationem eiusdem Congregationis, cum ab auctoritate Exc.mo Episcopo subiecta provenerit, ad normam can. 1734, § 3, n. 1 quamlibet possibilitatem petendi revocationem vel emendationem praedictae decisionis penitus praecluserit. In hoc praemis-

so innititur argumentatio impugnati decreti Congregationis pro Clericis, iuxta quam remonstratio a Rev.do N. intentata die 14 novembris 2012 coram Exc.mo Episcopo tamquam Superiore hierarchico, ut decretum Vicarii episcopalis diei 9 novembris 2012 revocaretur vel emendaretur, indolem veri recursus hierarchici habuit, quem Exc.mus Episcopus decreto diei 11 decembris 2012 reiecit.

Ita enim decretum Congregationis pro Clericis concludit Exc.mum Episcopum loco petitionis ad normam can. 1734, § 3, n. 1 reiecisse recursum hierarchicum.

10. Quibus prae oculis habitis, Congregatio pro Clericis statuit praesentem casum, per formalem recursum hierarchicum sibi delatum, iam definitive solutum fuisse decreto ab Exc.mo Episcopo die 11 decembris 2012 prolato, quo remonstratio a Rev.do parrocho proposita reiecta est.

Hinc autem aestimationem formalis tantum adspectus, recursus hierarchici, a Rev.do parrocho ad Congregationem pro Clericis transmissi, impugnatum decretum huius Dicasterii definivit pro comperto habito quod casus iam decisis erat, quod propterea recursus hierarchicus diei 14 decembris 2012 adversus decisionem Vi-

carii episcopalis illegitime propositus est, quodque idem recursus insuper extra terminum peremptorium, de quo in can. 1737, § 2 praesentatus est.

11. Sed tamen Rev.dus Recurrens et Cl.ma eius Patrona, rationes alterius opinionis quoad recursum adversus decreta administrativa secuti (cf. n. 6), interpretationi ab impugnato decreto Congregationis pro Clericis sustentae de non proponibilitate hac in causa recursus hierarchici necnon de praepostera eius interpositione fortiter refragantur.

Idem enim contendunt Vicarium episcopalem in materia electionum ad Consilia paroecialia ad mentem n. 6.8 Ordinationis electoralis cum Exc.mo Episcopo exaequari, quatenus a praefata norma iuris particularis expressis verbis competens Ordinarius appellatur. Idque demonstrat quod hac in re Vicarius episcopalis habetur tamquam "Alter Ego" Episcopi.

Quam ob rem, secus ac decrevit Congregatio pro Clericis, iudicio Cl.mae Patronae Rev.di Recurrentis, remonstratio die 14 novembris 2012 coram Exc.mo Episcopo facta, "non esset recursus hierarchicus", et provocatio ad praefatum Dicasterium die 14 decembris 2012 transmissa, non esset "recursus haud recte propositus eoque

minus extra terminum peremptorium in can. 1737, § 2 statutum”.

12. Utcumque etiam in iure communi nomine Ordinarii (cf. can. 134, § 1) et Ordinarii loci (cf. can. 134, § 2) intellegitur Vicarius episcopalis. Nihilominus tamen nomen Ordinarii, iure particulari collatum Vicario episcopali, etsi non aufert eius subordinationem Exc.mo Episcopo (cf. can. 480), indicat tamen sive peculiarem decidendi competentiam, ob quam hac in re cum Episcopo aequatur, sive indolem definitivam eius decisionis (n. 6.8).

Quare Rev.mus Vicarius episcopalis, sicut probat Rev.mus Promotor Iustitiae Substitutus, hoc in casu egit ope Ordinationum de electione membrorum Consiliorum paroecialium, minime vero ope potestatis executivae delegatae, veluti mandato speciali, nec ideo actum est de re, quae iure communi Episcopo dioecesano reservatur.

Ea de causa Vicarius episcopalis contra suum decretum diei 9 novembris 2012 indicavit Rev.do parrocho facultatem utendi remedio iuridico iuxta cann. 1734ss. Pariter Rev.dus Recurrens, die 14 novembris 2012, invocato can. 1734, revocationem praedicti decreti coram Exc.mo Episcopo intra

terminum iure statutum ad normam can. 1734, §§ 1-2 expetivit.

13. Cum vero lex particularis decisionem Vicarii episcopalis definitivam habeat, aequiparandam decisioni de speciali mandato nomine Episcopi emissae (cf. can. 134, § 3), decretum a Rev.mo Vicario episcopali prolatum, ut notat Rev.mus Promotor Iustitiae Substitutus, tamquam decisio ipsius Exc.mi Episcopi consideranda est.

Quapropter in ordine ad impugnacionem decreti Vicarii episcopalis observari debuit praescriptum can. 1734, §§ 1-2, scilicet de remonstratione facienda ante recursum hierarchicum, non autem can. 1734, § 3, n. 1, id est de remonstratione tunc omittenda.

Quae cum ita sint, petitio revocationis vel emendationis decreti Vicarii episcopalis a Rev.do parrocho proposita coram Exc.mo Episcopo, naturam remonstrationis non mutavit. Ceterum, iuxta alteram interpretationem normarum de recursu contra decreta administrativa (cf. n. 6), petitio remonstrationis proponi potest sive coram Vicario generali vel episcopali, sive coram Episcopo.

14. Sed Congregatio pro Clericis hac in re censuit ac deliberavit, principia generalia secuta, quod Rev.dus parochus adversus decisionem Vicarii episcopalis ad normam can. 1734, § 3, n. 1 recursum hierarchicum sub forma remonstrationis ad auctoritatem Superiorem detulisset, scilicet ad Exc.mum Episcopum.

In hoc tamen iudicio efformando dilaudatum Dicasterium praetermisit sive incertitudinem doctrinalem quoad interpretationem can. 1734, § 3 ob quam, prout "in dubiis benigniora" sequenda sunt, sive accuratum examen praesentis casus iuxta normas iuris particularis, praesertim vero n. 6.8 Ordinationum, qui decisionem de recursu expressis verbis non Episcopo vel Ordinario generali modo designato tribuit, sed Vicario episcopali regionis pastoralis, potestate definitive decidendi praedito.

Quibus praemissis, animadvertendum est Rev.dum parochum intra tempus iure statutum atque legitime die 14 novembris 2012 remonstrationem Exc.mo Episcopo exhibuisse, deinde, die 14 decembris 2012, recursum hierarchicum adversus decisionem Episcopi ad Congregationem pro Clericis detulisse.

IV. CONCLUSIO

15. Omnibus in iure et facto aequanimatis, infrascripti Patres, Christi Nominis invocato, pro Tribunali sedentes ac solum Deum prae oculis habentes, dubio proposito respondendum esse decreverunt atque facto respondent:

AFFIRMATIVE, seu constare de violatione legis in decernendo relate ad decretum Congregationis pro Clericis die 11 maii 2013 latum.

NEGATIVE, seu non constare de violatione legis in procedendo relate ad decretum Congregationis pro Clericis die 11 maii 2013 latum.

Restituatur cautio pro expensis iudicialibus a Rev.do Recurrente in arca H.S.T. deposita. Ipse suae Cl.mae Advocatae atque Congregatio pro Clericis et Exc.mus Episcopus suo Cl.mo Patrono congruum solvant honorarium.

Quam sententiam definitivam cum omnibus quorum interest communicandam et executioni mandandam esse decernimus, ad omnes iuris effectus.

Datum Romae, e sede Supremi Signaturae Apostolicae Tribunalis, die 22 octobris 2014.

Raimundus Leo Card. BURKE,

Praefectus

Velasius Card. DE PAOLIS, C.S.

Iosephus Card. VERSALDI

+ Exc.mus D.nus Stanislaus ZVOLENSKÝ

+ Exc.mus D.nus Antonius STANKIEWICZ,

Ponens

Et notificetur.

Die 24 novembris 2014

+ Franciscus DANEELS, o.praem.,

Secretarius

Iosephus Ferdinandus MEJÍA XÁÑEZ, m.g.

Moderator Cancellariae